სამშაბათი, 1917 წ. მარტის 22 (4) ფელიეტონი მესამე ფასი 15 კაპ.

საქართველო

მისამართი: თბილისი, მოსკოვის ქ. № 4. ფოსტის ადრესი: Тифлисъ, почт. ящикъ № 76. ტელეგრამის ადრესი: Тифлисъ Сакартвело.

ტელეფონი რედაქციისა და კონტორისა 15--73

რედაქცია

ხელნაწერთა მასალა უნდა იყოს დაწერილი გარკვეულად და ერთ გვერდზე. წერილში უნდა აღნიშნული იყოს ავტორის ვინაობა და მისამართი. უპირობოთ გამოგზავნილი მასალა უფასოთ ითვლება. **დაუბეჭდავი** საგაზეთო მასალა არ ინახება და რედაქცია არავითარ მიწერ-მოწერას მის შესახებ არ კისრულობს.

რედაქცია **დია არის** დილის 9—3 საათამდის, გარდა უქმე დღისა. სარედაქციო საქმეების გამო პირადათ მოლაპარაკება შეიძლება ამავ დროს.

კონტორა

გაზეთის ფასი პირველ მარტიდან წლის დამლეგამდე 10 მან. 3 თვით 5 მან., ერთი თვით (მხოლოთ თბილისში) 2 მან. ცალკე № 10 კ. პ. **განცხადების ფასი** ტრიალონი პეტიტისა პირველ გვერდზე—30 კ.პ. სამანასკრილზე—20 კ.პ. საქართველოს გარეშე მიღებულ განცხადებათა ფასი ორჯერ მეტია. **ხანგლეგვიანო განცხადება** თითოეული 6 მანეთიდან—10 მანეთამდე—ზომით. **მისამართის გამოცვლა** ღირს ქალაქში 75 კ.პ. ქალაქს გარეთ 1 მ. **ფული** **და წერილები**, რომელიც კონტორას შეეხება უნდა გამოიგზავნოს კონტორის სახელზე. საჩქარო განცხადებანი უნდა მოტანილ იქმნას არა უგვიანეს $1^1/_2$ საათისა კონტორაში. **კონტორა** **ღია** **ია** დილის 9 საათიდან 3 საათამდე და საღამოს 6—7 საათამდე.

№ 184 ეროვნულ-დემოკრატიული გაზეთი № 184

გაზეთის შინაარსი

საგულისხმო ცნობები

გერმანელებმა რიგის, მიტავის და ვლადიმირ ვოლინის მიმართულებით დიდი შეტევა დაიწყეს. მათი ჯარი მდინარე დვინაზე გადავიდა და რიგას უვლის.

„გგბენი" და „ბრესლაუ" საბრძოლველად მზად ყოფილან.

ჩინეთმა იაპონიისაგან 10 მილიონიანი სესხი აიღო.

კანადაში სამხედრო ბეგრის წინააღმდეგ საერთო გაფიცვამ უნაყოფოდ ჩაიარა.

ნეკრასოვმა განაცხადა, რომ შეპყრობილ კონტრრევოლიუციონერთა თანამოზიარე ჯგუფებს კორნილოვთან კავშირი არა ჰქონიათ... მთავრობა უარყოფს კორნილოვის დათხოვნას.

მოსკოვის საორთქლმავლო ბრიგადები გაიფიცნენ.

უკრაინის ახალი სეკრეტარიატი არ შესდგა.

დროებითმა მთავრობამ დაამტკიცა ახალი დებულებანი ამიერ-კავკასიის კომიტეტისათვის.

მთავრობა აფართოვებს ფინლიანდიის საავტონომიო უფლებებს.

პირველ სექტემბერს პეტროგრადის ბოლშევიკები ახალ აჯანყებას აპირებენ თურმე.

წერილები

გერონტი ქიქოძე. ლამურეტის ამბორი.

ტიტე ტაბიძე. ვარლამ ჩერქეზიშვილი და მიხა ცხაკაია.

ი. ფერაძე. აჭარისა და გურიის სკოლების ნაციონალიზაცია.

ბ. ლეონიძე. სხალტბის კვირცხოველი.

ვ. მაჭარაშვილი. ამ დროის შესაფერი მოგონებანი.

კორესპონდენცია: გორიდან და სენაკის მაზრიდან.

დ. ლუკაშვილის წერილი რედაქციის მიმართ.

გაზეთ „საქართველოს" კონტორისაგან

რადგანაც დღითი-დღე სიძვირე მეტის-მეტად მწვავე ხასიათსა, ღებულობს, იძულებული ვართ, გაზეთის ფასსაც დროებით მოუმატოთ, დღეიდან გაზეთის

თითო ნომერი ეღირება 15 კაპ.

ხელის მომწერთა ფასები შეიცვლება პირველ ენკენისთვიდან.

თანახმად თელავის განყოფილების საქვედ მოქმედო წმ. ნინოს საზოგადოებისა და საბედაგოგიო საბჭოს წევრთა დადგენილებისა, თხოვნები საზოგადო განათლების მეტვე კლასში

თელავის ქალთა

წმ. ნინოს სასწავლებლისა

მიიღება 30-ს მარიამობისთვემდე. თხოვნასთან ერთად მოხოვნელთ უნდა წარმოადგინონ შვიდი კლასის მოწმობა, ყველა საჭირო საბუთები და პირველ ნახევრის სწავლის ფული შვიდ თუმან ნახევარი. უფულოდ თხოვნები არ მიიღება.

გამოცდები სასწავლებელში მოწაფეთათვის იწყობა 25-ს მარიამობისთვეს, ხოლო ახლად მისაღები 31-ს. მასწავლებელნი მოვალენი არიან გამოცხადნენ სასწავლებელში არა უგვიანეს 20 ამა თვისა. 2—739—1

თბ. ქართ. ვაჟთა და ქალთა გიმნაზიის

საპედაგოგიო საბჭო

აცხადებს, რომ მისაღები და ხელმეორედ გამოსაცდელი ეგზამენები დაიწყება 11 ენკენისთვეს, ხოლო სწავლა 20. 1—741—1

სწავლა-განათლების სამინისტროს უწყებაში მყოფი

8-კლასიანი (ვაჟთა და ქალთა)

პუშკინის გიმნაზია

(სრულ უფლებიანი)

თხოვნები მიიღება 1-ლი თებერვლის მოსაბეზდებელ კურსების კანცელარიაში პუშკინის ქ. № 4. 10—1 საათამდე და 5—7-დე.

8--735—3

თბილისის ქართული გიმნაზიის

საპედაგოგიო საბჭო

აცხადებს, რომ ამ ქამად გიმნაზიაში თავისუფალია

ქართული ისტორიის შტატის მასწავლებლის ადგილი.

თხოვნები მიიღება გიმნაზიაში ენკენისთვის ათამდის. 1—740—1

ექიმის თანაშემწე

ვანო საათაშვილი

ღებულობს ავადმყოფებს საღ. 6—8 საათ.—ვენერიულ სნეულთა წამლობა, კანქვეშ წამლის შეშხაპუნება. სისხლის ნაკლებთ, ნერგებით აშლილთ, სიფილისიანთ და სხ. ელექტრიზაციით წამლობა, მასსაჟი, ყველაფერი აცრა და სხ.

მისამართი: ფასანაურის შესახ. № 3. (1-ლი სამილიციო ნაწილი).

4—748—თ.

ექიმი

მ. ი. ფაჩნაძე

იღებს ბავშვთა და შინაგან სნეულებანი. ავადმყოფებს შედგომ ღამე, კვირა-დღის გარეშე საღამოს 5—7 საათამდე. ბ. ფინსკის ქ. № 4. (თ.—709—)

ექიმი

მ. ლ. წინაამღვარიშვილი

ყოფილი ორდინატორი ხარკოვის უნივერსიტეტის თერაპევტიული კლინიკისა. შინაგანი სნეულებანი გულისა, ფილტვისა და სისხლის სნეულ. საგანგებოდ იღებს საღ. 5—7 საათამდე ყოველდღე გარდა ხუთშაბათისა.

მიხეილის პრეს. № 36, ზედაბა სარეფელი.

ექიმი

ა. დ. კეკელია

იღებს ავადმყოფებს ყოველ დღე საღამოობით 6-დან 8-მდე. კანის, ვენერიულს და ათაშანგით (სიფილისი) (606-ს და 914-ს შეშხაპუნება) ავადმყოფებს. მიხეილის პროსპექტი № 116.

(თ—703—12)

ექიმი

ვ. გ. ვეფხვაძე

ტომსკის უნივერსიტეტის ვენერიულ დინიკის ორდინატორად ნამყოფი, იღებს ავადმყოფებს კანისა და ვენერიულის სნეულებანი ყოველ დღე 5—6 საათამდე, ვორონცოვის ძველის პირდაპირ, რაზიგზის ქუჩა, № 19.

ექიმი

დ. ვ. ჯავახიშვილი

იღებს შინაგან და ბავშვთა სნეულებიან ავადმყოფთ ყოველ დღე გარდა კვირა-უქმისა დილის 1 საათიდან 2 საათამდე და საღამოს 6-დან 7 საათამდე.

გუნიბის ქუჩა № 41

თ—719—7

ექიმი

ა. ლ. ფალავანდიშვილი

**ავადმყოფებს ყოველ დღე ადგილზე ეგზამენებ ... ავადმყოფებს შინაგან ... ...

იმ დღეს ჩვენმა რედაქტორმა აიღო თავის თავზე ცუდი როლი სკეპტიკურად დაეხასიათებია საქართველოს დღევანდელი პოლიტიკური მდგომარეობა—მისი დასკვნა ძირიანად უარყოფდა ვარლამ ჩერქეზიშვილის შეხედულებას:

— როგორც უნდა იყოს, მე მძულს ოფიციალი ჭეშმარიტება, ოფიციალი მთავრობა, მე ვებრძოლები სოც. დემოკრატებს, ისე როგორც ვებრძოდი ძველ მთავრობას.

მისი ფიცხი ხმა გულისხმობს, რომ ამ ბრძოლას ექნება სიმწვავე.

ჩერქეზიშვილის სულში სცხოვრობს მთლიანი საქართველო. გძელი გზა უნდა მოეარა იმას, რომ მისულიყო პატრიოტიზმამდი და ამიტომ უფრო დასაფასებელია მისი პატრიოტიზმი, სულ რამდენიმე სტრიქონი უძღვნა ვ. ჩერქეზიშვილს, მისმა მოწაფემ Baton-მა—თავის წიგნის მიძღვნაში, მაგრამ ამ სტრიქონებიდანაც სჩანს რამდენი აღფრთოვანება შეუძლია გამოიწვიოს დიდებულმა მასწავლებელმა.

მიხა ცხაკაია უფრო მოხუცია—ვ. ჩერქეზიშვილზე, თუმცა წლეებით ეს ასე არ უნდა იყოს.

რიცა ხედავთ იმას ვერ წარმოიდგენთ, რომ თქვენ წინ სდგას მეთაური ყველაზე უფრო შეურიგებელი ს.-დემოკრატიის ფრთის—ბოლშევიკების.

მისი სახე ლმობიერია და მოკლებული სისასტიკეს. უფრო დაიჯერებთ, რომ ის მეთაური იყოს რომელიმე მისტიური სექტის ის, მუდამ ანთებულია და აღელვებული, გინდათ მახვიდეთ და მაღლობით უთხრათ, რომ იმაში ასე დიდი ენტუზიაზმი და ბრძოლის წყურვილია. ბევრი წლები გაუტარებია იმის შეეიცარიაში. შეეიცარია—ეს ხომ ქვეყანაა ოფიციალური და უფრო მეტი კიდეე არა ოფიციალურ კრეტინების. ბაზელი კრეტინების კოშმარი გამოიტანჯა და გამოიტირა ნიცშემ. მიხა ცხაკაია მაინც ქართველი დარჩა ქართული სიფხიზლით.

მის სახეს სულ არ ეტყობა ტანჯვა, ის ნათელია და მხიარული. ეს სიხარული სულ არ არის გამოწვეული მარტო რევოლიუციით, ის ასე იქნებოდა მანამდიც.

ეს არის გენათება იდეების.

იმას აქვს შეგნება დიადობის.

თბილისის ქალაქის საბჭო, როცა იქ ლაპარაკობს მიხა ცხაკაია იწვევს ფრანგულ კონსტიტუანტის ასოციაციებს. იქ ჩვეულებრივი მიმართვა: ხმოსანი, ამხანაგი!

მიხა ცხაკაია იწყებს სიტყვას, თითქო მის წინ დაშნაკელები და მენშევიკები კი არა ფრანგები იყვნენ.

— Господа депутаты!...

და აშინებს ხმოსნებს ბოლშევიკური „მეორეთ მოსვლით“.

ვარლამ ჩერქეზიშვილი ისტორიას იწყებს თავის თავიდან. მისთვის ძვირფასია პირველ ყოვლისა საკუთარი შეხედულება. ის ამბობს: ეროვნული ფერი, ეროვნული ენა, ეროვნული ეკლესია, ეროვნული ლიტერატურა, ეროვნული ბანკი, ეროვნული ... ...

ეროვნული საკითხი

ებრაელთა სამხედრო კავშირის დადგენილება

ადესა. მარიამობისთვის 14. ებრაელთა სამხედრო კავშირის საერთო კრებამ დადგინა მოიწყოს ყველა ფრონტზე ებრაელ ოფიცრების კავშირის სექცია. მათი მიზანი ებრაელ ოფიცერთა მდგომარეობის გამორკვევა იქნება.

ფინლიანდია და რუსეთი

ფინეთის უფლებათა გაფართოების მოთხოვნა.

ჰელსინგფორსი. მარიამობისთვის 19. გენერალ-გუბერნატორი ახალ პროექტის გამო, პეტროგრადს გამოემგზავრა. პროექტი შეეხება ფინლიანდიის უფლებათა გაფართოებას შინაგან მმართველობაში, გენერალ-გუბერნატორმა განაცხადა: დათხოვნილ სეიმის საკითხი დამთავრდა. პარტიები ახალ არჩევნებისთვის ემზადებიან. მწვავდება ეკონომიური მდგომარეობა, ძლიერდება უშუშეგრობა, სასურსათო კრიზისი გვიქადის, მაგრამ იმედია, განაცხადა სტახოვიჩმა, საერთო ლონისძებით სახნელ გზას გამოვნახავთო.

რუსეთი და უკრაინა

სამხედრო კომიტეტის შეზღუდვა

კიევი. მარ. 20. კიევის სამხედრო ოლქის უფროსმა ბრძანება გამოსცა, რომ უკრაინის სამხედრო მთავარ-კომიტეტს უფლება არა აქვს უკრაინელ ეშელონების შესახებ სამხედრო მოხელეთა განკარგულებაში ჩაერიოს და მის გამო რაიმე განკარგულება მოახდინოს.

ახალი სეკრეტარიატი არ შესდგა

უკრაინა. მარ. 20. მთავარ-მდივანმა და რადის თავმჯდომარე დოროშენკომ სეკრეტარიატის შედგენაზე უარი განაცხადა და თანამდებობიდან გადადგა.

პოლონეთის სახელმწიფო საბჭოს გადადგომა

სტოკჰოლმი. მარ 18. ვოლფის საგენტო იტყობინება, რომ პოლონეთის სახელმწიფო საბჭომ გადაწყვიტა გადადგომა და ცალკე კომისიის არჩევა, რომელსაც უნდა გადასცეს ყველა საქმეები.

რუსეთი და უცხოეთი

† კამიონსკი.

იალტა. მარიამობისთვის 14. გარდაიცვალა ბარიტონი კამიონსკი.

უწესობა შვეიცარიაში სიძვირის გამო.

ციურიხი. ცხოვრების გაძვირებისა და პურზე ბარათების შემოღების გამო დიდი უწესობა მოხდა: ციურიხში, ბაზელში, ლოზანოში და ჟენევაში.

სამეცნიერო აკადემიის პრეზიდენტი.

პეტროგრადი. მარიამობისთვის 19. სამთო საბჭოს წევრი, აკადემიკოსი კარპინსკი სამეცნიერო აკადემიის პრეზიდენტად დაინიშნა.

მარია თეოდოროვნას ავადმყოფობა.

იალტა. მარიამობისთვის 17. იალტოდოსში ყოფილი იმპერატრიცა მარია თეოდოროვნა ინფლუენციით ავად გახდა. ექიმების მოწმობით ავადმყოფობის მდგომარეობა საშიშია.

ომი და ზავი

დეკეშები

რუსეთის ფრონტი.

რუსეთის ბანაკის ცნობა

პეტროგრადი. მარიამობისთვის 19. ოფიციალი. **დასავლეთის ფრონტი.** ვილენის მიმართულებით სმორგონ კრეკოს უბანში ცხარე სროლაა.

რუმინეთის ფრონტი. ფოქშანის მიმართულებით გუშ. 18 სათზე მტერმა, მცირე ძალით, იერიში მოიტანა ირეშტის ჩრდილო-დასავლეთით, მაგრამ რუმინელებმა მოიგერიეს.

კავკასიის ფრონტი. არა მომხდარა არსებითი.

მფრინავთა მოქმედება. მარიამობისთვის 16. როტმისტრ კაზაკოვმა მტრის მე-16 ჰაეროპლანი ჩამოაგდო. ჰაეროპლანი პროსკუროვის რაიონში ჩამოვარდა. ზედ მყოფნი გერმანელები დაიხოცნენ.

რიგის ფრონტი.

რიგა. მარიამობისთვის 18. რაც ჩვენ სტრატეგიულ მოსაზრებით კომერნის მიმართულებით დავიხიეთ გერმანელები დიდ ყურადღებას აქცევენ ჩვენ ასპარეზებს. ფრანკერდოფთან საარტილერიო სროლას არა სწყვეტენ და ხან ჩვენ ძალების შესაცყობად ბზვერავ რაზმებსაც გზავნიან. მიტავის მიმართულებით მტერი დრო-გამოშვებით ძლიერ არტილერიას ამოქმედებს. ჩვენი მზვერავები დიდ სიფხიზლეს იჩენენ და მტრის მზვერავებსაც იგერიებენ.

რუმინეთის ფრონტი.

მოლდოვი ლაშქარი. მარიამობისთვის 14. წუხელ მუნტელეს დასავლეთით მდ. სუშიცის რაიონში გერმანელების სამი იერიში მოგვიგერიეთ. ოკანასკნელ იერიშს რუმინელები ისეთის სიფიცხით ეკვეთნენ რომ გერმანელებმა იარაღი და სამხედრო მასალა დაყარეს და იქვე გაიქცნენ. ხელთ ვიგდეთ 540 თოფი, 300 ხიშტი, ბრავალი ლენტი სატყვიისმფრქვევლო და ყუთები. მარიამობისთვის 19-ს კოკასპირულად წვიმდა. დროებით ბრძოლა შესწყდა. მთელ ფრონტზე მზვერავთა შეტაკება და საარტილერიო ბრძოლაა. მოსალოდნელია მტრის ახალი შემოტევა.

საფრანგეთის ფრონტი

პარიზი. მარიამობისთვის18. საღამოს ოფიციალი. ქვეითი ჯარს არ უმოქმედია. სერნის რაიონში, მაასის მარჯვენა ნაპირზე, „304“ სიმ ღლესთან საარტ ლერიო ბრძოლაა.

პარიზი. მარიამობისთვის 18. დღის ოფიციალი. სერნის აღმოსავლეთით გერმანელ მზვერავთა რაზმი მოვიგერიეთ. მაასის ორსავ ნაპირზე საარტილერიო მოქმედებაა. გერმანელები გარტმანსვეილერ-კეპფზე თავდასხმას შეეცადნენ მაგრამ ამაოდ.

ახლო აღმოსავლეთი. გუშინ სერკადე-ლეგენის მთაზე და მის დასავლეთით გაცხარებული ბრძოლა სწარმოებდა. ბოლგარელებმა საარტილერიო სამზადისის შემდეგ ორი ენერგიული იერიში მოიტანეს. დამე მათ ჩვენი მოწინავე თხრილებიც დაიჭირეს, მაგრამ გათენებისას კონტრიერიშებით ისევ გავდევნეთ დაპირილ ალაგებიდან. სერკა-დე-ლეგენის დასავლეთ რაიონში სერბეთის ჯარმა ბულგარელების მოწინავე თხრილები დაიპირეს და 20 ტყვეც წამოიყვანეს. მონასტრის და დოირანეს ტბის რაიონებში საარტილერიო ბრძოლაა.

მთავარ ბანაკის ცნობა.

პეტროგრადი. მარიამობისთვის 20. ოფიციალი. **დასავლეთის ფრონტი.** გუშინ გერმანელები ისკულიას რაიონში, რიგის სამხრეთ-აღმოსავლეთით მდ. დვინზე გადმოვიდენ და კაპეერგრამური დაიჭირეს. ჩვენ კონტრ-იერიშებმა გამარჯვება ვერ მოგვიპოვეს. დღეს მიტავის გზა-ტბეცილის რაიონში მტერმა შემოტევა დაიწყო. ბრძოლა გრძელდება. კოველის მიმართულებით ველიკა-კუხარის რაიონში გუშინ წინ ღამ მტერმა მახრჩობელ გაზების ტალღა გამოუშვა და შემდეგ მცირე ძალთ შემოტევა დაიწყო. ქვეითთა ჯარს იერიში მოაქვს. ვლადიმერ ვოლინის მიმართულებით მტერმა ქიმიურ ყუმბარებით აუტეხა სროლა ჩვენ ასპარეზებს და შემდეგ ზუბილნოს რაიონში შემოტევა დაიწყო, ამასთან სოფლის სამხრეთ უბანში ჩვენი თხრილები დაიპყრა, მაგრამ კონტრიერიშებით მალე დაკაცლვინეთ.

რუმინეთის ფრონტი.

რუმინეთის ფრონტი. ფოქშანის მიმართულებით მარიამობისთვის 18-ს ღამე ირეშტის ჩრდილოეთით ტ ჩრდილო-აღმოსავლეთით მტერს იერიშები მოჰქონდა მაგრამ მოვიგერიეთ, ამასთან ტყვეებიც ვიგდეთ ხელში. ბრაილოვის მიმართულებით ბუზეუს შესართავის ჩრდილო დასავლეთით მტრის იერიში მოვიგერიეთ.

კავკასიის ფრონტი. მზვერავთა მოქმედებაა.

მფრინავთა მოქმედება. ლვინსკის რაიონში პრაპორშჩიკ ეფიმოვმა გერმანელთა ჰაეროპლანი ჩამოაგდო. ბროდის რაიონში პირუჩკ ჩუდნოვსკის საჰაერო ბრძოლა ჰქონდა მტერთან. ორივე ჰაეროპლანი მტრის რაიონში ჩავარდა.

შავი ზღვის ფლოტის უფროსის განცხადება.

ადესა. მარიამობისთვის 19. შავი ზღვის ფლოტის უფროსმა კონტრ-ამირბარ ნემეცმა ოასაში რუმინეთის მეფესთან თათბირი იქონია. ჟურნალისტებთან განაცხადა, რომ არა მგონია თუ მტერი ფრონტის გარღვევას შესძლებსო. დაღუპულ ჯავშნოსან „მარია“-ს ამოღება შეიძლება, მაგრამ ტეხნიკური იარაღები სხვა უფრო საჭირო საქმეებზე გასცდებიან „გენენი“ და „ბრესლაუ“ მზად არიან, მაგრამ ჰგრძნობენ რა ძალების უპირატესობას ჯერ არ ჩნდებიანო.

საფრანგეთის ფრონტი.

პარიზი. მარიამობისთვის 19. ოფიციალი. ბელგეთში დრიგრეხტენის დ. დიკსხოოტეს რაიონში დიდი საარტილერიო ბრძოლაა. მდ. ენის ფრონტზე იურტებიზის ჩრდილო-დასავლეთით ფრონტის 1500 მეტრის სიგრძეზე და 300 მეტრის სიგანეზე მივიტანეთ იერიშები. მტრის კონტრ-იერიშები მოვიგერიეთ. წამოვიყვანეთ 150 ტყვე, მათში 5 ოფიცერია. მარიამობისთვის 18-ს საღამოთი კორბენის სამხრეთით ჩვენებმა გერმანელების სანგრებში შეიჭრნენ და 12 ტყვე წამოიყვანეს.

ექიმების სამხედრო ბეგარა.

პეტროგრადი. მარიამობისთვის 19. მთავარ შტაბმა დადგინა, რომ ის ექიმები, რომელნიც მოვალენი არიან გამოცხადნენ სამხედრო ბეგრის შესრულებაზე, სალეკარო გამოცდის უმალ, დაუყოვნებლივ უნდა მიღებულ იქმნენ სამხედრო სამსახურში იმ ქალაქების სამხედრო საკრებულოებისკენ, სადაც მათ სწავლა გაათავეს.

გაფიცვა კანადაში.

ნიუ-იორკი. მარიამობისთვის 18. საერთო გაფიცვა პროტესტის გამოსაცხადებლად სამხედრო ბეგრის წინააღმდეგ კანადაში მარცხით გათავდა.

ბრძოლა გერმანელთა და ინგლისელთა ესკადრებს შორის.

კოპენჰაგენი. მარიამობისთვის 19. იუტლანდიიდან (დანეთიდამ) იტყობინებიან, რომ გაირიყა გერმანელთა ერთი ტრალერი, რომელიც შემდეგ აფეთქდა. გუშინ იუტლანდიის ნაპირებთან შეამჩნიეს ცალკე ესკადრები გერმანელებისა და ინგლისელებისა. ნახეს გერმანელი მფრინავის დაღუპვა, რომელიც ცდილობდა თავდასხმოდა ინგლისელთა გემს რიკენბინგენში. გერმანელთა ნალმოსნების ერთი რაზმი, მიუხლოვდა-რა ბრძოლის ადგილს, გაგზავნა კიდისკენ ნავი და მოითხოვა ამი გერმანელი მეზღვაურის გაცემა, რომლებმაც თავი შეაფარეს იუტლანდიას, მაგრამ დანეთის მთავრობამ უარი შეუთვალა მათ. ფიქრობენ, რომ გერმანეთის ტრალერებს, რომლებიც აქ ნალმს იტერდნენ, გარს შემოერტყნენ ინგლისელები და მოსპეს.

ფაკვილის შიმშილი სამხრეთ-დასავლეთის ფრონტზე

პეტროგრადი. მარიამობისთვის 19. დროებით მთავრობას ცნობები მოსდის, რომ სამხრეთ - დასავლეთის ფრონტზე ფქვილის შიმშილი მეფობს. ზურგის ჯარი უკვე ორცხობელას (სუხარი) ხმარობს, წისქვილები შეაჩერეს, რადგან ხორბალი არავის მიაქვს დასაფქველად. ამის გამო გამოიცა ბრძანება სამხრეთ-დასავლეთის და რუმინეთის ფრონტის გუბერნიათა პურის რეკვიზიციისა. ივ თეფუ მოქალაქემ უნდა შეიგნოს, რომ პურის დამალვით ვერ მხარს უჭერს რუსეთის მტერს. მთავრობა მოუწოდებს ადგილობრივ თვითმართველობის ორგანოთ, საზოგადო ორგანიზაციებს და თვით მცხოვრებლებს: ხელი შეუწყონ ლაშქრის სურსათის მიწოდას. ამასთან მთავრობა აცხადებს, რომ ვინც სარეკვიზიციო ბრძანებას არ აასრულებს დანაშაული.

უკანასკნელი დეპეშები

მოსკოვში კერენსკის კონტრ რევოლუციონერთა შეთქმულობაზე ცნობები მიუღია. ამის გამო ზაგოროდნის თავმჯდომარეობით საგანგებო თათბირი მოხდა შეთქმულებს სათავეში გამოჩენილი „ჩერნოსოტინცები“ და ოფიცრები უდგანან. გამოირკვა, რომ გიორგის კავალრებიც მონაწილეობენ.

—

პეტროგრადში ბოლშევიკები ენ კენახთვის 1—5-სთვის ახალ გამოხვლიხთვის ემზადებიან და პირდაპირ „ვა ბანკ“-ზე მიდიან.

—

კოლიშკოს მეორე შეპყრობამ გამოარკვია, რომ იგი პეტროგრადს ხეპარატიულ ზავის ხელადგებლად ერცბერგერის დავალებით იყო გამოგზავნილი. კოლიშკოს მუშათა და ჯარისკაცთა დეპუტატების სახბჭოსთან შეთანხმება სდომნოდა. კოლიშკოს ხეპარატიულ ზავის ხელშეკრულება ალმოუჩინეს.

—

„რუსკია ვედომოსტი“-ს ცნობით ლენინი ციურიხის მახლობლად იმყოფება და მალე ლონდონისკენ გაემგზავრება.

—

რუსეთის ერების წარმომადგენელთა ყრილობა კიევში დანიშნულია ვნკენისთვის 8-სათვის.

მოსკოვის საკუთარ კორესპონდენტისაგან

რიგის მდგომარეობა კრიტიკულია. გერმანელები დვინაზე გადავიდნენ და რიგას 10 ვერსით მოუახლოვდნენ. რიგის მნიშვნელოვანი ადგილები გერმანელების საარტილერიო ცეცხლშია გახვეული. ძალაძი თავზარდაცემულია. ამ ცნობამ მოსკოვი დაანაღვლიანა.

ქრონიკა

თბილისი

✦ დვინის სარდაფი სახახლეში. მეფის ნაცვლად ნამყოფს დიდს მთავარს ნიკოლოზ ნიკოლოზის ძეს რომანოვს ძვირფასი ღვინოები დაუტოვებია სასახლის სარდაფში, ზოგი ღვინოები 100—150 წლის იქნება. მაგალითად, არის ღვინო 1714 წელს შენახული. კოლექციაში მოიპოვება ძველი ბადაგი, ხერესი, პორტვეინი, ბურგუნდიის და ვენგრიის ძველი ღვინოები, სხვა და სხვა მარკის შამპანური და სხ. როგორც ხმა დადის, სარდაფში ვიღაცაები შეპარულან საგენტლიაციო ნახვრეტიდან და კარგა ბლომა ღვინო დაულევიათ, მაგრამ რამდენია შემული ან გატანილი, ძნელია ამის გამორკვევა. საღდათთა დეპუტატების საბჭომ მიიწვია ამ ღვინოების შესაფასებლად და ცნობაში ზოსაყვანად სპეციალისტები კ. მოდებაძე და კ. გაბიჩვაძე, რომელთა აზრით ამ ღვინოების ფასი 350—400 ათას მანეთამდე მიახწევს. აზრი ტრიალებს, რომ ეს ძვირფასი კოლექცია მომავალ სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტს უნდა შესწირონ.

✦ სასურსათო სტატისტიკიდან. 1 ივლისიდან 15 ივლისამდე ქალაქის სასურსათო კომიტეტის ანგარიშით:

	თბილისში შემოუტანიათ: (ფუთობით)	თბილისიდან გაუტანიათ (ფუთობით)
სიმინდი	19020	28611
ფქვილი	231565	75592
შაქარი	3263	9594
კარტოფილი	4048	1327
კვერცხი	951	230
თევზი	1612	950
ხილეულობა	200	39
მარილი	2000	707
თივა	36966	4129
საპონი	8899	8130
წუმწუმა	150	3737
ნავთი	8256	13
შუშა	51229	610
ტყავეულობა	1521	710

ხსენებულ დროის განმავლობაშივე თბილ. შემოუყვანიათ 15630 ცხვარი და 4259 ხბოვილი რქოსანი საქონელი. ქალაქის ცენტრალურ ფურნეში გამომცხვარა 4001 ფუთი პური. სასურსათო კომიტეტს მარტიდან ივნისის დამლევამდე ქალაქს დუქნებისათვის გადაუცია 56930 ნახ. ფუთი შაქარი, კოოპერატიებისათვის — 21802 ნახ. ფ. სულ თბილისში ყოფილა 91 ფურნე, სადაც მუშაობდა 424 მუშა, 235 თორნე 583 მუშით. ნიხრის მიხედვით გირვანქა ხორცი ღირდა—70 კ., რძე 18 კ., თუშური ყველი—75 კ., შავი პური ფურნეში გამომცხვარი—11 კ., თორნეში გამომცხვარი—11 ნახ. კაპ., წუმწუმა—50 კ., მარილი—4 კ., საპონი—50 კ.

✦ ქალაქის საბჭოს „ნაკაზი“. ქალაქის გამგეობამ შეიმუშავა „ნაკაზი“, რომელსაც საბჭოს წარუდგენს დასამტკიცებლად. ეს „ნაკაზი“ წარმოადგენს დაწვრილებით ინსტრუქციას, რომლითაც საბჭომ უნდა იხელმძღვანელოს თავის სხდომების დროს.

✦ ქალაქის საბჭოს წარმომადგენლად ქალაქთა კავშირის კომიტეტში არჩეულია ექ. კიკალეიშვილი, ხოლო საწყლო კომისიის თავმჯდომარედ ალ. არღუთინსკი.

✦ თბილისის პოლიტეხნიკუმში (სასოფლო სამეურნეო ფაკულტეტის პირველ კურსზე) შესვლის მსურველთა რიცხვი 400 კაცს აღემატება. მთხოვნალთა შორის კონკურსი აუცილებელია. კონჩურსზე უპირატესობა მიეცემათ კავკასიის სამოსწავლო ოლქის საშუალო სასწავლებლებში კურსდამთავრებულებს.

✦ კიტა აბაშიძის ავათმყოფობა. ბიულეტენი 19 აგვისტოს კიტა აბაშიძეს ხერხემლის ტვინის ანთების გამო 1 აგვისტოს მოუვიდა ორიგე ფეხის სიდამბლე. პროცესი ძლიერდება. ავადმყოფის მდგომარეობა სერიოზულია. ექიმობენ: გ. მაღალაშვილი. ს. ვირსალაძე, ტ. ქიქოძე, მიხ. გედევანიშვილი, გ. ფონდოეკი, შ. მიქელაძე და ალ. დიასამიძე.

✦ ახალი გიმნაზია. საბურთალოზე იხსნება კერძო ქართული გიმნაზია ორიგე სქესის ახალგაზდებისათვის. ამ გიმნაზიაში სწავლა დაიწყება ენკენისთვის უკანასკნელ რიცხვებში.

✦ ბეითალების ყრილობა. მარიამობისთვის 20-ს თბილისში მოხდა ბეითალ ექიმებისა და ფერშლების ყრილობა, რომელმაც დაადასტურნ ბეითალთა საგუბერნიო საბჭოს დადგენილება შესახებ იმისა, რომ სამსახურიდან გადაყენებულ იქმნას გუბერნიის საბეითალო ინსტრუქტორი ბ-ნი პროკოპენკო.

✦ დებულებანი ამიერ-კავკასიის კომიტეტისათვის. საზამთრო შენობაში დროებითმა მთავრობამ კავკასიის და თურქესტანის მხრის ადგილობრივ მმართველობის საკითხებზე კერძო თათბირი იქონია. დამტკიცებულია ძირითადი დებულებანი ამიერ-კავკასიის კომიტეტისათვის.

✦ მთავრობის წინააღმდეგობაზე. კავკასიის ლაშქრის უფროსმა ყოფილი ერანდარმი, ეხლა მსროლელთა რაზმელი გრინევი სასამართლოში მისცა. გრინევი მოუწოდებდა მთავრობის, ბრძანებების და ოსმალებთან ბრძოლის წინააღმდეგ.

✦ გაფიცვა. კავკასიის საავტომობილო საქონლით სავაჭრო ამბანაგობის მოსამსახურეებმა სხვა და სხვა ეკონომიური მოთხოვნილებანი წარუდგინეს ამხანაგობის ადმინისტრაციას და გაიფიცნენ. მარიამობისთვის 19-ს მაღაზიები და მთავარი საწყობი ამხანაგობისა დაკეტილი იყო.

✦ სურსათ-ხანგაგე. მარიამობისთვის 19—21-ს სასურსათო კომიტეტს მოუვიდა: 38 ვაგ. ფქვილი, 1 ვაგ. მარილი და 3 ვაგ. კარტოფილი.

✦ პურის მიხაღები ბარათების დარიგება ჯერ კიდევ ვერ მოასწრეს საუბნო სასურსათო კომიტეტებმა. ბარათებით პურის მიღება ღვინობისთვის 1-მდე გადიდა.

✦ ქართულ კლუბის ადმინისტრაციას გადაუწყვეტია, რომ კლუბის თეატრი კვირაში ორჯელ დაუთმოს ქართულ დრამატიულ საზოგადოებას დასს. გარდა ამისა კლუბმა დაავალა რუსის მსახიობს ბ ნ პოლს შეადგინოს რუსული დრამატიული დასი.

✦ მეცხვარეების ყრილობა. მარიამობისთვის 19, საღამოს, თბილისში დაიწყო მეცხვარეების ყრილობა. ამ ყრილობაზე მოწვეულ იყვნენ ამიერ კავკასიის მეცხვარეები, მაგრამ კრებაზე გამოცხადდნენ მხოლოდ თბილისის გუბერნიის მეცხვარეები, რიცხვით 40-მდე კაცი, მათ შორის 15 თუში და 1 კაცი დაღესტნის ოლქიდან.

ეს ყრილობა შემდეგმა გარემოებამ გამოიწვია: მიმდინარე წლის აპრილის 28 ვაპრობა-მრეწველობის მინისტრმა ტკიცე ფასები დაწესა მატყლზე, რომლის მიხედვით გაზაფხულის მატყლი ფასობს ფუთი 20 მან., ხოლო შემოდგომისა 26 მან. იმავე სამინისტროს განკარგულებით მატყლის ყიდვის უფლება ენიჭებათ მხოლოდ სტუკინისა და ზორგაენის ფირმებს, როგორც მატყლის მიმწოდებლებს მხედრობის საჭიროებისათვის მომუშავე ქარხნებისადმი.

სამინისტროს მიერ დაწესებული ფასები მეცხვარეებმა იცოტავეს და სრულებით არ გაჰყიდეს მატყლი. აღნიშნულ ფირმების წარმომადგენლებმა საჩიენოთ მიმართეს ამიერ კავკასიის საგანგებო კომიტეტს, რომ მეცხვარეები მატყლს არ გვაძლევენო და დახმარება სთხოვეს. კომიტეტმა თავისს მხრივ კავკასიის საოფლო სამეურნეო საზოგადოებას სთხოვა ამ საქმის მოწესრიგება, ხოლო სამეურნეო საზოგადოებამ საკითხის გამოსარკვევად საჭიროდ სცნო მეცხვარეთა კრების მოწვევა.

ყრილობამ თავმჯდომარედ აირჩია მ. ვერმიშევი და უპირველეს ყოვლისა სურვილი გამოსთქვა, რომ გაუქმდეს სამინისტროს განკარგულება მატყლის მტკიცე ფასებისა და მონოპოლიის შესახებ.

კრების რეზოლუციას ცალკე დავბეჭდავთ.

✦ ახალი წიგნები. რედაქციამ მიიღო: ა) ი. **გომელაურის** მიერ შედგენილი ქრისტომატია: „ქართველი მწერლები“ ნაწ. II და ბ) **ბ. გაჩეჩილაძის** „ჩანგი“.

კავკასია

✦ შიმშილობის მოლოდინი. ბაქოს ქალაქის მოურავი დეპეშით იტყობინებს ამიერ-კავკასიის საგანგებო კომიტეტს: „უკანასკნელ დღეებში ფქვილ[illegible] მოდის ჩრდილო კავკასიიდან ბაქოში. მხოლოდ 2 დღის საშყოფი სურსათი მოგვეპოვება. მოსალოდნელია შიმშილი და ხალხის არეულობა. ღონისძიებაა მიღებული პური შეგიძინოთ ლენქორანისა და ყუბის მაზრებში. მანამდისინ გთხოვთ საჩქარო განკარგულებას საინტენდანტომ გვასესხოს 50.000 ფუთი ფქვილი.

✦ ხოლერის მოლოდინი. ამიერ-კავკასიის საგანგებო კომიტეტის მიერ მიღებულ ცნობათა მიხედვით, მეშედში (სპარსეთი) ხოლერა მძვინვარებს; სამს დღეში 238 კაცი გამხდარა ავად, რომელთაგან 102 უკვე გარდაცვლილა. ღონისძიებაა მიღებული, რომ ამიერ-კავკასიაში არ გადმოვიდეს ხოლერა, რის გამო სპარსეთიდან მომავლებს კარანტინში გაატარებენ.

✦ არეულობა ბაიაზეთის მაზრაში. როგორც ამიერ-კავკასიის საგანგებო კომიტეტს ატყობინებენ, ახალ ბაიაზეთის მაზრაში ანარქია გამეფებულა. ძარცვა-გლეჯა და შინაური საქონლის მოტაცება ჩვეულებრივ მოვლენად გამხდარა. მცხოვრებნი განურჩევლად ეროვნებისა, თავზარდაცემულნი არიანო.

✦ იარაღი გლეხებს. ამიერ-კავკასიის საგანგებო კომიტეტმა საჭიროთ სცნო ყოველ 20 კომლს მიეცეს ერთი იარაღი „ლებელის“ სისტემისა და საჭირო რიცხვი პატრონებისა, რომ ამით სოფელმა შესძლოს თავი დაიცვას ბოროტ-მომქმედებისაგან.

✦ სამხედრო შეღავათი გაზეთის თანამშრომლებისა. მთავარ კომიტეტის გადაწყვეტით იცვლება ცირკულიარი გაზეთის თანამშრომელთა სამხედრო ბეგრისაგან დროებით განთავისუფლებისა. ხხოლოდ იმ თანამშრომლებს არ გაიწვევენ სამხედრო სამსახურში, რომელნიც 1899 წლამდე არიან გაწვეულნი. გაზეთს, რომლის ტირაჟიც 30,000 ცალს აღწევს, ეძლევა უფლება 5 თანამშრომლის დატოვების, 15,000 ტირაჟიანს 2 თანამშრომლის, 5000—15,000-დე კი ხხოლოდ 1 თანამშრომლის.

საქართველო

✦ მასწავლებელთა ყრილობა. მარიამობისთვის 20-ს თბილისში მოხდა თბილისის გუბერნიის სახალხო სკოლების მასწავლებელთა ყრილობა. გამოცხადდა 120 კაცი. ყრილობას დაესწრო სამოსწავლო ოლქის კომისარიატის წევრი ლ. ნათაძე. კრებამ პირველად ფიზზე ადგომით პატივი სცა ტრაგიკულად გარდაცვლილ ჯ ხაიშის მასწავლებლის ილ. ქუთათელაძის ხსოვნას. შემდეგ კრებამ პროტესტი გამოაცხადა იმის გამო, რომ სამოსწავლო ოლქის კომისარიატმა მასწავლებელთა კრებულს ჩამოართვა უფლება სახალხო სკოლების ინსპექტორების არჩევის და ეს უფლება მიითვისა თითონ სამოსწავლო საბჭოსთან ერთად. ასეთი განკარგულება ყრილობამ უკანონოდ მიიჩნია და ინსპექტორების არჩევას შეუდგა. არჩეულ იქნენ ინსპექტორებად: პ. ჩერქეზიშვილი, ვ. ჯაფარიძე, ნ. შიუკაშვილი და გ. ბუმბერიძე, მათ კანდიდატად ივ. გომელაური.

✦ მევენახეთა კავშირების წესდება. კახეთის მევენახეთა კავშირმა წარმოადგინა დასამტკიცებლად ამიერ კავკასიის მევენახეთა და მეღვინეთა საბჭოს წესდების პროექტი სარაიონო კავშირებისა.

ქუთაისი

✦ მკვლელობა. აგვისტოს 17-ს ღამით სარაჯიშვილის ქუჩაზე უცნობმა პირებმა მოჰკლეს მილიციელი ალექსი ავალიანი. მიზეზი გამოურკვეველია.

✦ აგრეთვე დეპეშით იტყობინება ცაგერის ალ. კომიტეტის თავმჯდომარე: გარდაფხაძეებმა შეადგინეს შავი რაზმი და მშვიდობიან მცხოვრებთა ტეროროს ეწევიან. რამდენჯერმე ესროლეს მაზრის კომისარს. მდგომარეობა კრიტიკულია. მოგვაწვდეთ ჯარი...

✦ ცნობები გუბერნიის კომისარს. სოჩის კომისარი იტყობინება, რომ გაგრისა და გუდაუთის გზაზე ფოსტის მიმოსვლა შეჩერდა, რადგან ყაჩაღები განუწყვეტლივ თავდასხმებს აბდენენ. ცაგერიდან იუწყებიან, რომ იქ მიტინგის დროს მილიციელებს ხალხთან შეტაკება მოუვიდა. სროლამ 5 საათს გასტანა, შეტაკება მოხდა ვინმე წიქორაძის დატუსაღების გამო. კომისარი იწერება, რომ მაზრაში სრული ანარქიაა. ფოსტას თავს ესხმიან და საჭიროა დამხმარე რაზმის მოშველება.

— აბრეშუმის პარკისა და ძაფის ფასები. საბრეშუმო სადგურის გამგებნი ითხოვ ბ ბ. ორბელიანი ძე ქუთაისელაძე ინტყობინებენ, რომ ქუთაისის გუბერნიაში პარკის და აბრეშუმის ფასი არა ჩვეულებრივათ გაიზარდა. ამ ჟამათ ფუთი აბრეშუმის ძაფი ღირს 2,200 მ., ხოლო პარკი გასხმარი 250—400 მანეთამდე.

ამ დროის უსაფუძვლო მოგონებანი

(1905 წ. განმათავისუფლებელ მოძრაობიდან)

საქართველოში მომქმედი ყველა პარტიები დიდის რიხითა და ზეიმით აცხადებენ, რომ ხალხს ჩვენი პარტიის პროგრამა უფრო მოსწონს და ნურავის გაგიკვირდებათ, რომ ხალხი ჭირსა და ლხინში ჩვენ გამოგვყვეს. თუ რამდენათ საფუძვლიანია ზოგიერთი პარტიების ამისთანა რიხიანობა, ეს ჩანს ბატ. დავ. გამრეკელის წერილიდგან და მისი გმირის სოფლის გლეხის, „ოემერალისტების“ და „ბურჯუაძე“-ბიდგან. რომ ზოგიერთი პარტიების ვითომდა დიდ შრომას პირველი რევოლუციიდგან აქამომდე, ე. ი. 10 წლის ჯაბანწყვეტას მაინც და მაინც დიდი ნაყოფი არა გამოუღია, ოღონც ამ ტიკეცეს ზემოხსენებული სიტყვების ინაშვნელობა. ნიეიყვან ერთ მაგალითს, რომელსაც ადგილი ჰქონდა 1905 წლის მოძრაობის დროს იანვარში, სოფ. კორბოელში (ზემოიმერეთი).

ამ წელში რუსეთის ძმელთა-ძმელი ბიუროკრატიამ საკაროთ მოიმტვრია შუბის ფეხები „იაპონელებ საგან“ შორეულ ადმოსავლეთში, რასაც მოჰყვა ცნობილი ეხანთანავის უფლებელი მოძრაობა „ერთობის“ სახით. (ასე ეძახოდენ მაშინ, ძმობა-ერთობის პროპაგანდისტებს ნდაბით ხალხში). ამ ერთობის კაცებმა ინვრის თვეში (რიცხვი ალათ მახსოვს) მოატანეს სოფ. კორბოელშიაც და ღამის გასათევად დაბინავდენ სოფლის სამმართველოში. მწერალ-ბამასახლისი საღამაც მიიმალენ, ბოლოდ ხელზედ მოსამსახურეთ მიუჩინეს ბამასახლისის თანაშემწე ე. მ—ლი. ერთიღა თურმე გულდასმით ათვალიერა ამ ერთობის კაცებს და ბევრი თავგასათ ეასახურებოდა. გათენებისას ხალხ მოსულები გამოეთხოვენ ერმილეს და გასწიეს წინდაწინ აღსაწერელ სოფლის უბნებისაკენ საპროპაგანდოთ. ერმილე კი, რაკი თავი უფლება იშოვნა, ჩემთან გამოიქცა, რომ ერმანა მათი ხოსელისა და საგაბატაცოთ წასელის ამბავი. სახლში შეთოსელისთანავე ეკითხა: „გაიგე, ბამო, ერთობის კაცების მოსვლაო“. გაგეგეთ გავიგე, მაგრამ თუ კაცი ხარ, ბითხეთ ამ ხალხელები რა გორქათ და ან რა გვარის არიან“ თქო. დიდხანს ფიქრობდა ჩვენი ერმილე „ერთობის“ კაცების გვარზე და სახელს, მაგრამ ვერ იცნა, ვერ მოიგონა. მერე კი კარგა ხნის ფიქრის შემდეგ, ყოფილა: „მოვიგონე, ბამო, მოვიგონეო“. ერთი გვარათ „მაკრატელო“-ი ყო, ხოლო მეორე, „ცოციალისტი“-ო.

ღვთივკურთხეულსწარით ამ ჟამერი დიდი ოჯაგილ ეკაცის გამარჯვებასაც, მაგრამ ჩემი ნაცნობი ერმილე და მსგავსი ბიჭი ახლაც „ცოციალ“—„ბაკრატელის“ გაიძახიან და „თეიერგალისტები“ და „ბურჯუაძეები“ ვითომც და არ ბოსწონს. და რომ არც ერთისა და არც მეორის ბნიშვნელობა ამათ სოფლიდაც არ ესმისთ, ამაში ყველა პარტიების ნეკეურები აუცილებლად დადეთანხმებიან.

მაშ ეს ყოფილა საქმეო?! რა და ხალხის გულშეალკაგითა პარტიული ეგოიზმის ეკეგდეა, რევოლუციის გაღრმავება და სასურველ ბოლომდინ მ ყანა, გონიერად, ქონებრივად და პოლიტიკურად ხალხის ამაღლება. და დაე გათვითცნობიერებულმა ხალხმა თვითონ მოსაბოს ის ბედნიერი გზა, რომელიც წარუძღვება მას ალაქის ბედნიერებაკენ.

ვლადიმერ მაჭარაშვილი.

ალჭარისა და გურიის სოფლების ნასოფლალიზაცია

კარგა ხანია, რაც ქუთაისის სადგურნიო საწყალო ნაყოლის კომისარიატი, რომლის წევრებად არიან: ბოს. ორბელი, ალ. ხუდაძე და ს. რობაქიძე, შეუდგა სკოლათა გაეროვნულების საკითხის გადაწყვეტას იმ ბიზნით, რომ პირველ ეტაპზედ ეს ეტაპი განხორციელებულ ექმნა... კომისარიატმა ამისთვ ს მრავალი იშრომა... მეც, როგორც ბათომის ოლქის და ოზურგეთის მაზრის სასწავლო ნაწილის კომისარი მ იწვია მუშაობაში მონაწილეობის მისაღებად... შეძლების დაგვარად ვმუშაობდი ამ საკითხის გადასაწყვეტად, თუმც ხელს მიშლიდა ფიზიკური შეუძლებლობა. პირველ ყოვლისა საჭირო შეიქმნა მასწავლებლების მოსამზადებლად გაეროვნებულ სკოლებში საშუალებისთვის კურსები. ჩემის მოწოდებით ოზურგეთის მაზრის ფილიალ გაეროვნებათა წარმომადგენელებმა შეიმუშავეს კურსების პროექტი, რომელიც გავუგზავნე ქუთაისის კომისარიატს. მაგრამ, სჩანს კურსები ვერ გაიხსნება. საიმისოდ დიდძალი ფულია საჭირო, და სწორედ ფული აკლია ამ საქმეს, თორემ წინ არა დაუდგებოდა-რა. მაგრამ შესაძლოა ამ საქმეს ეშველოს რამე, უკეთუ ქუთაისის კომისარიატი დაამტკიცებინებს ზოგიერთს საგნების მეთოდიურად შემუშავებულ ქართულ კონსპექტებს და მათში მოიყვანს სანიმუშო გაკვეთილებსაც. ვგონებ, მასწავლებლები იმდენად უვიცნი არიან, რომ უამკონსპექტებოდაც ვერ ასწავლონ... პირველ ხანად შეცდომანი აუცილებლნი იქნება... მაგრამ კარგი ხელმძღვანელი ქართული ენის და მწერლობის მცოდნე ინსპექტორის მეთვალყურეობით სწავლების საქმე რამდენადმე გაუმჯობესდება მომავალში. დიდს იმედს იძლევიან ამ მხრით ოზურგეთის მაზრის ახალ ხო სკოლათა მასწავლებლები, რომლებთანაც კი მქონდა საქმე მაისის გასულიდამ 20 იანვისამდის. ესენი სკოლის გაეროვნებას დიდის თანაგრძნობით ეპყრობიან და იმედი მაქვს სამაგალითოდაც განახორციელებენ.

გურიის მცხოვრებთ აქვთ შემუშავებული ერთგვარი მტკიცე და შეურყეველი დისციპლინა და აქის მეთვალყეობით, რა საქმესაც ხელს მოკიდებენ, ნაყოფიერად დაამთავრებენ. ქუთაისის გუბერნიის კომისარიატის მიწერილობის თანახმად 11 იანვარ-ამ დაეგზავნე მიწერილობანი გურია-ბათომის რაიონში ფილიალურ განყოფილებათა საშუალებით, რათა მიეღოთ ენერგიული ზომები სკოლათ გაეროვნებისათვის. დარწმუნებული ვარ, რომ ქართველი მასწავლებლები ამ რაიონისა შეძლებენ დაკისრებულ საქმის შესრულებას. მეთოდები სწავლებისა იგივეა, პროგრამა იგივე,—ამხანად იცვლება სწავლების ენა... გურია-ბათომის ოლქის მასწავლებლებს ძლიერ სურთ გაცნონ საქართველოს ისტორია, ლიტერატურა, გეოგრაფია და ქართულ ენის გრამატიკა. ამ საგანთა გაცნობას იპირობდენ კურსებზე, მაგრამ კურსები ჯერ არსად ჩანს. ამ გარემოებამ გული არ უნდა გაუტეხოთ... მოიპოვებიან სახელმძღვანელები, რომელთა საშუალებით გაიცნობენ ამ მეტად საინტერესო საგნებს. მათი შრომის და ცოდნის მოყვარეობა ამის საუკეთესო თავმდებია. ამ რიგად გურია-ბათომის რაიონის ახალ ხო სკოლათა გაეროვნება (ქართველ ქრისტიანთა და ქართველ მუსულმანთა შორის) უზრუნველყოფილად მიმაჩნია. ამის გამო ვისაც გულითადი თანაგრძნობა აქვს ამ დიდი საქმისა, მოისურვებს, რომ გაეროვნულებულ ქართულ სკოლაში უცხო ტომის შვილი დარჩეს მასწავლებლად, თუ მან ქართული ენა არ იცის. ამის გამო განკარგულებანია მოხდენილი, რომ ეროვნულ სკოლებში ეროვნული მასწავლებლები იყვნენ საგანგებო: ბერძენი—ბერძნულ სკოლებში, ქართველი—ქართულ-ში, რუსი—რუსულში და სხვ.

თვით ბათომში—გაიხსნება უმაღლეს დაწყებითი სასწავლებელში ქართული პარალელები... ქუთაისის საგუბერნიო კომისარიატის განკარგულების თანახმად, მიწერილობა გავუგზავნე ბათომის საკრებულ და საქალაქო გიმნაზიების უფროსებს, რომ მათ საჭიროებთან შეთანხმებით გახსნ ნ ქართული პარალელები მოსაზადებელ და პირველ კლასებისა. ამ პარალელებში მიიღებიან ქართველი ბავშვები, ქართველის მცოდნენი. ამ საგანში კომისია მოახდენს მათის გამოცდას... მსურველ ბმა უნდა განაცხადონ წერილობითი სურვილი გიმნაზიათა უფროსებთან ამის თაობაზე. მაშინ მათი შვილებისათვის ზედმეტი იქნება გამოცდანი, რუსულად ანგარიშში,—რუსულ ენის ცოდნა საჭიროა, მაგრამ არა იმ სახით, რა სახითაც აქამდის თხოულობდენ... რუსულ სახელმძღვანელოებს ჯერ ნუ შეიძენენ... რუსულ ენაში სასტიკ მოთხოვნილებებია მეობებით ბევრი მოწაფე ვერ შეიყოდა გიმნაზიებში და, თუ შეიყოდა—ძლიერ ცოტა რიცხვი აღწევდა უფროსს კლასებს. იღენდენ 30 მოწაფეს ქართველს, და ამ ათში გიმნაზიას ძლივს 7 ან 8 ათავებდა.

დანარჩენი სკოლების გაეროვნულება სკოლათა საბჭოებზე დამოკიდებული... თვითეულ საბჭოს ენიჭება ავტონომიური უფლება თვისთა საქმეთა საწარმოებლად. საოლქო კომისარიატში დამტკიცებით გადაწყდა სკოლათა ნაციონალიზაცია... საამისოდ ცოტა რომ დაგვიანდეს სწავლების დაწყება, არა უშავს რა, მოასწრობენ სახელმძღვანელო წიგნების და მეთოდიურ კონსპექტების დაბეჭდვას. სკოლის გაეროვნულება—ეს ისეთი დიადი საქმეა, რომლის რთულ შედეგებს მყოფადში შეივიგნებთ. ქართველ მოვშეების შშობლები მას აღტაცებით უნდა შეეგებონ. სკოლათა გაეროვნულება—წინდია ახალ საქართველოს და ახალ ქართველის დაბადებისა...

ბათომის ოლქის და ოზურგეთის მაზრის სასწავლო ნაწილის კომისარი

ილია ფეიჩაძე

სხალტბის პვირასხოველი

(დღიურიდამ)

ს. მცხეთიდან 10 ვერსის მანძილზე (ნარეკვავის ჭალის ზემოდ, არაგვის სანაპიროზე) სოფ. წეროვანში, პატარა გორაკზედ დგას სხალ-ტბის ეკლესია —კვირაცხოველისა. სხალტბას მშვენიერი მდებარეობა აქვს გარშემორტყმული ტყეებით. წინ გაჰყურებს სამუხრანოს — ოქროკაჭიანს — არაგვის და ქნნის ხეობებს. როგორც გადმოგვცემენ ეს ადგილი, ძველად მეფეთა და მთავარ-სარდალთა დროს ციხატარემელი ყოფილა. უწინ აქ ციდი სოფელი ყოფილა, ახლა-კი ოთხიოდე ოსი მოსახლეობს, რომელნიც თავის და მესაქონლეობის მისდევენ. სხალტბაშიო მღვიმის მონასტრის საკუთრებას შეადგენდა და როგორც 1580 წლის გუჯარი გვამცნობს (სინოდ. კანტ. № 4) იგი ყოველგვარ სახელმწიფო გადასახადისგან **გათავისუფლებული** ყოფილა, სხალტბას მშვენიერი განთქმული წყალი აქვს გამოყვანილი რამდენიმე ვერსის მანძილზე აგურის ტალანით. ეს წყალი ჯერ კიდევ მე-12-ე საუკ. არის ნახსენები.

1202 წ. გუჯარში ანტონ ქყონდიდელი ამბობს: „ეძებნე (შიო მღვიმის ლავრისთვის) და ეპოვე წყალი **სხალტბისა** და ხელვყავ მოქმედებად და შეწევნითა მისითა ნოვიყვანე წყაროჲ კარსა წ—სა ეკლესიას ჟამთა წელიწადსა სამისათა დიდითა შრომითა“-ო. მაშასადამე შიო მღვიმის მონასტერი სხოლოდ ამ წყლით სარგებლობს რამდენიმე საუკუნის განმავლობაში, როგორც ეს შემდეგი გუჯრებიდან სჩანს.

წყალს, სოფ. სხალტბიდან 4 კაცი ჰყოლია მიჩნეული გასაწმენდლად. წყალი მეტად სუბუქია და ყინულივით ცივი. თუ რა დიდს როლს თამაშობდა სხალტბის წყალი ს.მ. სავანის ისტორიაში, ეს იქიდან სჩანს, რომ ყიზილბაშებს დიდხანს ვერ ძალედვთ მისი აღება, მოლოდ მეხრან ბატონის ლეონის (1670—1702 წ.წ.) ლალატით წყალი დაწყვიტეს და მონასტერიც დააცხეს. (იხ. 1806 წ. გუჯარი არქიმანდრიტ დოსითეოსისა) შიო მღვიმეს სხალტბაში დიდი ვენახებიც ჰქონია, ღვინ კი აქ ერთი ვაზიც არა სდგას.

სხალტბის ადგილი მეთექვსმეტე და მეჩვიდმეტე საუკ. თავ. (ამილახორებმა) ზედგინიძეებს ეკუთვნოდა. ესა სჩანს 1458 წ. სიგელიდგან (იხ. საბუთები შიო მღვიმის მონასტრისა 1896), რომელშიც ნახსენები არიან მამია და მეცხედრე მისი გულქან. სხალტბის ნანგრევებიც კი ადარ სჩანან ღღეს. ესრედ ულვთოდ